

Sudski spisi zadarskog bilježnika Petra Perencana (1361. – 1392.) – 1. dio

Anita Bartulović

Sveučilište u Zadru
Odjel za klasičnu filologiju
Obala kralja Petra Krešimira IV. 2
HR – 23 000 Zadar
abartulo@unizd.hr

Izvorni znanstveni rad

Primljeno: 29. 6. 2021.

Prihvaćeno: 8. 11. 2021.

347.96(497.581.1 Zadar)“1361/1392“

Sažetak

U fondovima Zadarski bilježnici i Općina Zadar Državnog arhiva u Zadru sačuvani su kraći zapisi za devet sudskih predmeta koje je sastavio zadarski bilježnik Petar Perencan (1361. – 1392.) tijekom prve godine svoje službe kao sudskog bilježnika (1366. – 1367.) u Velikom sudbenom dvoru građanskih parnica. U radu se donosi diplomatska analiza i prijepis tih zapisa. Pri analizi njihove strukture i pokušaju povezivanja sa zapisima iz drugih sudskih knjiga radi sagledavanja odvijanja svih etapa pojedinog spora uočavaju se problemi povezani s pravnim diskursom i fragmentarnom očuvanošću arhivske građe za razdoblje od 1334. do 1367. godine

Ključne riječi: Petar Perencan, Veliki sudbeni dvor građanskih parnica, sudski spisi, diplomatska analiza, srednjovjekovni latinitet, Zadar, 14. stoljeće

Uvod

Među zadarskom srednjovjekovnom arhivskom građom za 14. stoljeće (crkveni spisi, bilježničke pergamene, inventari građana, popis općinskih prihoda) posebnu važnost pored bilježničkih imaju i sudski spisi u istraživanju različite uloge i intenziteta djelovanja pojedinaca u komunalnom životu determiniranog pravnim regulativama statutarnih odredaba.

O različitim aspektima zadarskog sudstva uglavnom na temeljima normativnih vrela pisali su Brunelli, Beuc i Margetić.¹ Među novijim radovima posebno treba istaknuti one Tomislava Popića. U njima autor daje detaljnu analizu promjena zadarskog sudbenog sustava tijekom 14. i 15. stoljeća u pogledu organizacije i djelokruga rada onodobnih sudova i njihovih službenika te načina oblikovanja sudskih knjiga u skladu s normama procesnog prava.² On je na temelju podataka iz sudskih

1 Više o tim radovima kao i njihovim referencama vidi u: Tomislav Popić, *Krojenje pravde. Zadarsko sudstvo u srednjem vijeku (1358. – 1458.)* (Zagreb: Plejada, 2014.), 12.

2 Vidi *Isto*; Tomislav Popić, „Izvorne cjeline srednjovjekovnih zadarskih sudskih zapisnika u arhivskom fondu *Curia maior civitatis*“, *Historijski zbornik*, LXIV (2011), 2, 321–376; *Isto*, „Zadarska

spisa, kojima se dosada nije posvećivala dovoljna pažnja, uspostavio cjelovitiju sliku o funkcioniranju sudstva u praksi jedne srednjovjekovne dalmatinske komune na primjeru Zadra. Osim toga, njegov je vrlo važan doprinos u uspostavljanju kronološkog slijeda i rekonstrukcije izvornih cjelina spisa u arhivskom fondu Općina Zadar, koji su tijekom vremena izgubili svoju izvornu strukturu zbog mnogih oštećenja.³ Time je znatno olakšao snalaženje u toj fragmentarno sačuvanoj građi pri povezivanju u jednu cjelinu svih etapa određenog spora (procesne radnje, izjave svjedoka, presude) zapisanih u različitim sudskim knjigama koje su vođene u djelokrugu rada tadašnjih sudova. Na tragu toga u ovom se radu istražuje povezanost zapisa (i problemi povezani s njom) za devet sporova koje je učinio zadarski bilježnik Petar Perencan u prvoj godini svoje službe bilježnika Velikog sudbenog dvora građanskih parnica (1366. – 1367.) s unosima iz ostalih sudskih knjiga kako bi se dobio, koliko je to moguće, što potpuniji uvid u pojedini spor u cijelosti.

Isto je tako objavljivanje sudske građe nedovoljno. Do sada je samo Ravančić objavio najstarije sačuvane zadarske sudske spise,⁴ a pojedinačni se sudski dokumenti mogu pronaći u prva dva objavljena sveska zadarskih bilježnika te u Diplomatičkom zborniku.⁵ Stoga se kao prilog objavljivanju sudskih spisa na kraju ovog rada prilaže transkripcija spomenutih Perencanovih ubilježbi popraćene opširnijim registama. Iako se radi o relativno kratkim zapisima, zbog brojnosti podataka u njima kojima se mogu rasvijetliti različiti aspekti komunalnog života (upravno-pravni, društveno-gospodarski, obiteljsko-imovinski itd.), transkripcija je popraćena kazalima imena osoba, mjesta i stvari.⁶

Curia consulum et maris i njezini zapisnici iz druge polovice 14. i prve polovice 15. stoljeća“, *Povijesni prilozi* 41 (2011), 143–171, itd.

3 Vidi *Prilog 2* u: Popić, *Izvorne cjeline*, 360–375; Popić, *Krojenje pravde*, 33.

4 Gordan Ravančić, „*Curia maior civilium* – najstariji sačuvani registar građanskih parnica srednjovjekovnog Zadra (1351. – 1353.)“, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 43 (2001), 85–160.

5 Popić, *Krojenje pravde*, 33. Zašto se sudski spisi pojavljuju u bilježničkim spisima kao i njihove reference vidi u: Popić, „*Izvorne cjeline*“, 325–326 (bilj. 17 i 18).

6 Kako neki predmeti imaju više zapisa pod različitim datumima, takvi su u *Prilogu* numerirani kao 1a, 1b, 1c, itd. U transkripciji su izostavljeni izvorno prekriveni dijelovi teksta, a eventualni ispušteni dijelovi teksta umetnuti su u šiljaste zagrade (<...>). Bilježnikove omaške komentirane su u bilješkama. Riječ ili riječi koje se sintaktički ne uklapaju u rečenicu označene su vitičastim zagrada.

Osnovni podaci o bilježniku i vrsti njegovih zapisa unutar korpusa sudskih spisa

Prije analize Perencanovih zapisa iz 1366. godine potrebno je navesti osnovne podatke o bilježniku, vrsti njegovih zapisa i njihovoj pripadnosti izvornim cjelinama sudskih spisa.

Petar zvan Perencan pok. gospodina Ačona de Lemicetisa iz Padove bio je zadarski općinski bilježnik (1361. – 1392.) i pisar zadarskog kaptola (1380. – 1392.),⁷ a službu sudskog bilježnika Velikog sudbenog dvora građanskih sporova obavljao je 1366. i 1367. godine kad je na tom mjestu zamjenjivao tadašnjeg bilježnika Ivana de Polisa iz Parme.⁸ Iz tog razdoblja sačuvani su Perencanovi kraći zapisi za devet predmeta zabilježenih u travnju i svibnju 1366. godine. Jedan od njih nalazi se u fondu Zadarski bilježnici među njegovim bilježničkim spisima, a ostalih osam u trećoj kutiji fonda Općina Zadar. U šestoj kutiji tog fonda nalazi se najstariji sačuvani spis prizivnog postupka⁹ za koji je Perencan bilježio provedene procesne radnje na održanim ročištima tijekom 1367. godine, a o njemu će biti više riječi drugom prilikom.¹⁰

S obzirom na slabu očuvanost sudskih spisa,¹¹ može se pretpostaviti da je Perencan vodio zapise za znatno veći broj sudskih predmeta. U prilog tomu govori napomena Ivana de Polisa uz prijepis izvješća od 23. rujna 1366. godine za koje izrijekom navodi da ga je sastavio Perencan u okviru spora koji je pokrenuo Gvido de Matafaris 15. ožujka 1366. godine.¹²

Perencanovi zapisi pisani su gotičkom minuskulom na papiru veličine cca 220 × 300 mm, a nalaze se među sudskim spisima na sedam folija, dok je onaj iz fonda Zadarski bilježnici zapisan na jednoj stranici folije koja je pri restauraciji greškom dospjela među Perencanove bilježničke spise. Folije su restaurirane postupkom laminacije i dobro su očuvane, a paginirane su suvremenim rukopisom. Unosi za

7 O Petru Perencanu vidi više u: Anita Bartulović, „Prilog životopisu zadarskoga bilježnika Petra Perencana (1365. – 1392.)“, *Povijesni prilozi* 50 (2016), 49–69. Ispravak prve godine Perencanova djelovanja upravo zahvaljujući podatku iz sudskih spisa vidi u: Anita Bartulović, „Integracija došljaka s Apeninskog poluotoka u zadarskoj komuni (1365. – 1374.)“, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru*, 61 (2019), 147, bilj. 65.

8 O Ivanu de Polisu vidi više u: Popić, *Krojenje pravde*, 38; Bartulović, Prilog, 53.

9 Popić, *Krojenje pravde*, 55.

10 Razlog je tomu njegov veći obim i potpuno drukčiji problemi koji se pojavljuju u vezi s njim u odnosu na ostale sudske predmete. U šestoj kutiji sačuvana arbitražna presuda vrlo se vjerojatno prvotno nalazila u Perencanovu bilježničkom registru (Anita Bartulović, „Paleografska, diplomatska i filološka analiza spisa zadarskoga notara Petra Perencana (1361. – 1392.)“ (doktorska disertacija, Sveučilište u Zagrebu, 2014.), 167, te ona i ne ulazi u analizu.

11 O tome vidi više u: Popić, *Krojenje pravde*, 34–35.

12 Reference vidi u: Bartulović, „Prilog“, 53–54.

svaki novi predmet uglavnom počinju na posebnoj foliji (osim A, 8), pa između njih ima po prazna stranica (sveukupno šest), po svojoj prilici ostavljena za naknadno upisivanje provedenih procesnih radnji. Vodeni znakovi u obliku bojne sjekire i normalno postavljenog lovačkog roga s vrpcom vide se na pojedinačnim folijama.¹³

Ovisno o etapi sudskog postupka i nadležnosti sudova Perencanovi zapisi prvotno su bili navedeni u različitim sudskim knjigama. Unutar zadarskog sudbenog sustava šezdesetih godina 14. stoljeća treba razlikovati nekoliko sudova. Glavni je sud bio Veliki sudbeni dvor (*Curia maior*), a unutar njega djelovali su Veliki sudbeni dvor građanskih parnica (*Curia maior ciuiliu*) zadužen za građanske parnice te Sudbeni dvor rektora (*Curia dominorum comitis et rectorum* ili *Curia dominorum rectorum*) zadužen za rješavanje kaznenih predmeta i nekih građansko-sudskih poslova. Uz njega djelovala su još dva niža suda: Sudbeni dvor za pokretnine (*Curia mobilium*) u čijoj je nadležnosti bilo rješavanje sporova oko pokretnina u vrijednosti do sto libara te Sudbeni dvor konzula i mora (*Curia consulum et maris*) u kojemu je ogranak *Curia consulum* bila nadležna za rješavanje trgovačkih, a ogranak *Curia maris* za rješavanje pomorskih sporova.¹⁴

U okviru nadležnosti tih sudova bilježnici su vodili različite knjige. Za Veliki sudbeni dvor građanskih parnica te Sudbeni dvor konzula i mora sačuvane su knjige procesa (sadržavale su izvješća o uručenju sudskog poziva s tužbenim zahtjevom i provedenim procesnim radnjama), knjiga iskaza svjedoka (*Liber testificationis* i sl.) i knjiga presuda (*Liber sententiarum* odnosno *Liber sententiarum consulum*). Dok se Sudbeni dvor konzula i mora koristio samo jednom knjigom procesa, Veliki sudbeni dvor građanskih parnica vodio je različite knjige procesa ovisno o vrsti parnice, pa je tako imao knjige za parnice o nekretninama (*petitiones de stabili*), pokretninama (*petitiones ciuiles mobilium*), dražbovnim prigovorima (*Liber de contradictis*), za izvanparnični i parnični postupak u vezi s bezoporučnim nasljeđivanjem (*Liber successionum*) te za prizive na presude drugih gradskih sudova (*Quaternus appellationum*). U poslovanju Sudbenog dvora rektora u upotrebi su bile knjige izvršenja presuda (*Liber possessorum*), knjiga oporučnih izvršitelja i skrbnika (*Liber institutorum et substitutionum* i sl.), knjiga ponuda za otkup zaloga (*Liber presentationum pignorum*), *Acta ciuilia extraordinaria* te zapisnik kaznenih predmeta (*Quaternus criminalium* i sl.).¹⁵

Perencanovi zapisi iz treće kutije smješteni su između spisa iz knjiga parnica o nekretninama koje su vodili Ivan de Polis i Klerik Broniktov iz Ferma kao bi-

13 Usp. Bartulović, „Paleografska, diplomatička i filološka analiza”, 28–29.

14 O nadležnostima tih sudova vidi više u: Popić, *Krojenje pravde*, 67–72, 93–110; Ivan Beuc, „Statut zadarske komune iz 1305. godine”, *Vjesnik Državnog arhiva u Rijeci*, sv. II (1954), 727–738.

15 O sadržaju različitih sudskih knjiga kao i promjenama u načinu njihova vođenja vidi više u: Popić, *Krojenje pravde*, 42–59. Koji se društveni mehanizmi kriju u pozadini njihova oblikovanja vidi također više u: *Isto*, 23–32.

lježnici Velikog sudbenog dvora građanskih parnica.¹⁶ U rekonstrukciji izvornih cjelina sudskih spisa prema Popiću Perencanov zapis za prvi predmet bio je dio *Liber successionum* jer je riječ o sporu oko ostavštine osobe umrle bez oporuke, a zapisi za drugi, treći, četvrti, peti i sedmi predmet dio *Liber possessorum* jer je riječ o evidenciji izvršenja presuda svih gradskih sudova.¹⁷ Toj posljednjoj knjizi pripadao je i predmet (A) iz Perencanovih bilježničkih spisa. Zapis za šesti predmet bio je nekoć pribilježen u *Quaternus appellationum* jer se radi o prizivu na prvostupanjsku presudu nižeg suda upućenom Velikomu sudbenom dvoru građanskih parnica, a zapis za osmi predmet u nekoj od knjiga procesa jer se u njemu određuje rok za prednošenje instrumenta o doti na temelju neke presude.¹⁸ Već sam redoslijed različitih vrsta sudskih knjiga jasno govori u prilog činjenici da su sudski spisi izgubili svoju izvornu strukturu uslijed mnogih oštećenja i gubitaka,¹⁹ što je znatno otežalo arhivističko sređivanje te građe.

Diplomatička analiza Perencanovih sudskih zapisa i njihova povezanost s unosima iz drugih sudskih knjiga²⁰

Sudski se spisi strukturno razlikuju od bilježničkih i kaptolskih, ali s njima dijele pojednostavljen i utvrđen obrazac sastavljanja svojstven pravnom diskursu. Među Perencanovim upisima u sudske knjige razlikuje se šest izvješća o dodjeli založnog prava na temelju izvršenja presuda te po jedan proglas o bezoporučnom nasljeđivanju, sudski poziv u vezi s prizivom na presudu nižeg suda i određivanje roka za prednošenje instrumenta o doti. Od tih upisa moguće je jedino jedno izvješće o dodjeli založnog prava te proglas o bezoporučnom nasljeđivanju povezati s unosima iz ostalih sudskih knjiga u okviru pripadajućeg spora, o čemu će biti riječi u sklopu analize njihove diplomatičke strukture u nastavku.

Unosi za samo četiri predmeta (A, 5a, 6, 7a) na margini imaju „naslov” koji donosi ime tužitelja ili njegova opunomoćenika na čije je traženje pokrenut spor (*ad petitionem*).

16 Državni arhiv u Zadru (Hrvatska). HR-DAZD-19 Općina Zadar (12. st. – 1797.) (dalje: HR-DAZD-19), kut. III, fasc. 1, fol. 27r–45v i fol. 53r–60v (vidi Popić, „Izvorne cjeline”, 361–362).

17 Vidi Popić, „Izvorne cjeline”, 361, 368. U radu se neće posebno bilježiti signature Perencanovih zapisa jer su navedena u *Prilogu*.

18 Ta dva unosa po sadržaju ne pripadaju knjizi izvršenja presuda kao što omaškom stoji u: *Isto*, 368.

19 Također, svakako je otežavajuća okolnost gubitak većine naslovnih stranica na kojima je bila navedena vrsta sudske knjige, imena bilježnika nadležnih za upis u nju kao i datum početka vođenja te knjige.

20 Ovo se poglavlje temelji na prerađenom i proširenom poglavlju Sudski spisi iz: Bartulović, „Paleografska, diplomatička i filološka analiza”, 163–167.

Gotovo svi Perencanovi unosi za svaki predmet počinju potpunom datacijom (godina pisana rimskim brojkama, broj indikcije, dan i mjesec). Jedino od toga odstupaju šesti i osmi predmet s izostavljenom godinom i indikcijom. Upravo nedostatak potpune datacije katkad predstavlja problem pri utvrđivanju kronologije velikog broja sudskih zapisa.

Analizu započinjemo najbrojnijom vrstom Perencanovih unosa u sudske knjige, a to su izvješća o dodjeli založnog prava na temelju izvršenja presuda. Ti unosi mogu imati uglavnom jednodijelnu ili dvodijelnu strukturu, ovisno o tome radi li se o izvršenju presuda koja se odnose na nekretnine ili pokretnine. Bez obzira na predmet izvršenja presude oni nakon datuma započinju formulom: (...) *tribunus communis Iadre guarentauit mihi notario se die (...) posuisse (...) in possessione et tenuta de vno/vna (...) mandato dominorum rectorum exequendo et executioni mandando quandam sententiam super hoc latam per (...) scriptam per notarium (...)*. U njoj stoji da je tribun izvijestio bilježnika da je određenog dana po nalogu rektora²¹ uveo vjerovnika u posjed sporne imovine (A, 2) ili ovršene imovine dužnika u svrhu utjerivanja duga (3a, 4a, 5a, 7a), tj. da mu je dodijelio založno pravo. Pri spomenu presude navodi se tko ju je donio i tko ju je zapisao i kada, iznos dugovanja ako je spor bio oko pokretnina, imena parničnih stranaka te na kraju opis i položaj nekretnine²² koja je predmetom spora ili koja će biti predmetom eventualne ovrhe radi utjerivanja duga. Za presude u Perencanovim zapisima navodi se da su ih donijeli doktor prava Pavao de Blancardis²³ kao posebno delegirani sudac za rješavanje građanskih sporova u sklopu Velikoga sudbenog dvora građanskih parnica (A, 2, 5a), Sudbeni dvor konzula (3a, 4a) i suci Sudbenog dvora za pokretnine (7a), a da su ih zapisali bilježnici Ivan de Polis (A, 2, 5a), Bartolomej Paganinov iz Bologne (3a, 7a) i svećenik Ilija (7a). Sudac Pavao de Blancardis donio je tri presude jer se radilo o sporu o nekretninama (A, 2) i sporu o pokretninama (konkretno o mirazu) u iznosu višemu od sto libara (5a). U posljednjem predmetu dvije je presude na deset i dvadeset tri libre donio Sudbeni dvor za pokretnine zato što je u njegovu djelokrugu rada bilo rješavanje građanskih sporova u vrijednosti manjih od sto libara, a ti su iznosi vrlo vjerojatno potraživani na temelju neispunjenih obveznih odnosa iz zadužnica. Nepoznato je oko čega je vođen spor za koji je dvije presude donio Sudbeni dvor konzula nadležan za rješavanje sporova u trgovačkom prometu, tj. nemoguće je točno odrediti na osnovi kojeg je instrumenta tužitelj gradio svoj tužbeni zahtjev.²⁴ Tomu svakako ne ide u prilog gubitak presuda spomenutih sudova u knjizi presuda

21 U trećem je zapisu vjerojatno ispušteno *mandato dominorum rectorum*.

22 U predmetu (A) nisu zabilježene do kraja granice, a u predmetu (2) najvjerojatnije su omaškom ispuštene.

23 O Pavlu de Blancardisu vidi više u: Popić, *Krojenje pravde*, 69–70, 82.

24 O problemu motiva za pokretanjem sporova vidi više u: Isto, 92–93.

kao ni zapisi o onome što je prethodilo dodjeli založnog prava iz knjiga procesa i knjiga izjava svjedoka, a isto tako ni gubitak bilježničkih ugovora koje su stranke predočavale tijekom sudskog postupka kao dokazni materijal u potkrepljivanju ili opovrgavanju tužbenog zahtjeva.

Ako je spor bio oko pokretnina, nakon gore navedenog izvješća tribuna o dodjeli založnog prava slijede izvješća glasnika ili gastalda zadarskih glasnika²⁵ o ponudi otkupa imovine (*presentasse denarios*) vlasniku ovršene imovine u vrijednosti duga i sudskih troškova (osim 5b). On je izravno podnosio ponudu dužnicima na zahtjev vjerovnika (3b, 4b) ili na zahtjev rektora (5c, 7b) kad se radilo o imovini pod upravom izvršitelja oporuke. U prvom slučaju ponuda je uobličena u sažetoj rečenici, a u drugom se navodi još i koja je imovina ovršena, koji je tribun uveo vjerovnika u njezin posjed i zašto. Tom ponudom dužnik je mogao ovršnu imovinu zadržati za sebe isplatom duga, a vjerovnik je mogao brže ostvariti svoja potraživanja, i to u roku od tri dana.²⁶ U protivnom ovršna imovina išla je na dražbu – *alioquin elapso dicto termino poneretur ad incantum et daretur et deliuraretur plus dare volenti secundum formam statutorum communis Iadre* i sl. Tada je vjerovnik mogao doći do svojih potraživanja tek nakon mjesec dana ako je dražba prošla bez prigovora.²⁷ Iz sadržaja tih zapisa ne zna se je li dužnik prihvatio ponudu vjerovnika ili je na kraju vjerovnik utjerao svoja potraživanja putem ovrhe jer nisu sačuvani upisi u knjigu procesa o dražbovnim prigovorima, dražbovne isprave (*breviarius / cedula incantus*) kojima su osobe tražile pokretanje postupka kod rektora²⁸ kao ni instrumenti o zaključenju prodaje na dražbama.²⁹

Među netom navedenim predmetima treba izdvojiti peti zbog toga što između izvješća tribuna i glasnika ima još jedno tribunovo izvješće bilježniku o tome da je obavijestio općinskog prokuratora o njegovu imenovanju kao zamjenika izvršitelja oporuke (5b). Ne spominje se razlog te zamjene, ali je on nekoć bio naveden *per quaternum et acta communis Iadre*, tj. u knjizi oporučnih izvršitelja i skrbnika koja iz ovog razdoblja nije sačuvana.

25 O dužnostima tribuna i gradskih glasnika vidi više u: *Isto*, 86–89.

26 To je u skladu sa statutarom odredbom (Josip Kolanović, Mate Križman, *Zadarski statut* (dalje: ZS) (Zadar: Ogranak Matice hrvatske; Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 1997., knj. II, gl. 134). Sljedeća gl. 135 govori kako mora biti izvršena prezentacija denara.

27 ZS, knj. III, gl. 31–40.

28 Koje sve podatke te dražbovne isprave sadržavaju vidi više u: Popić, *Krojenje pravde*, 153.

29 Prema ZS, knj. III, gl. 32 bilo je obvezno sastaviti instrument nakon zaključenja dražbe. Kod zadarskih bilježnika Ivana iz Casola i Artikucija iz Rivignana sačuvani su posebni svežnjići za dražbovne instrumente (Državni arhiv u Zadru (Hrvatska) HR-DAZD-31 Bilježnici Zadra (1279. – 1797.) (dalje: HR-DAZD-31), Iohannes de Casulis (1381. – 1417.), b. 1, fasc. 4/1–7; HR-DAZD-31, Articutus de Rivignano (1383. – 1416.), b. 5, fasc. 1).

Od tih šest predmeta jedino se za drugi pronalaze unosi koji su prethodili izvješću o dodjeli založnog prava.³⁰ Radi se o sporu između Jakova Storičića i kalafata Filipa zvanog Pule. Djelomične početne faze tog spora mogu se pratiti putem zapisa iz knjige procesa za parnice o nekretninama³¹ i knjige iskaza svjedoka u kojemu je sačuvana Jakovljeva intencija, tj. pisana namjera, s iskazom trojice njegovih svjedoka.³² Iz unosa u knjizi procesa mogu se izdvojiti sljedeći podaci: spor se vodio između tužitelja Jakova Storičića i tuženika kalafata Filipa; 23. siječnja 1366. godine Jakovljevi odvjetnik³³ Kršo de Nassis podnio je tri instrumenta u vezi s kućom i građevinskim terenom, sastavljena 1334., 1348. i 1364. godine; sudac je strankama odobrio tri odgode za podnošenje dokaznih materijala (23. siječnja, 9. i 23. veljače); Jakov je 9. veljače naveo imena svojih svjedoka; sudac je 2. ožujka zaključio spor nakon što je prošao dodijeljeni rok od osam dana za podnošenje dokaza; sudac je 9. ožujka donio presudu; Filipov odvjetnik Zanin Kože 18. ožujka uložio je priziv na presudu. Iz tih podataka nije razvidno zbog čega se vodio spor jer su se u toj sudskoj knjizi bilježile samo provedene procesne radnje s pojedinih ročišta. Tek iz Jakovljeve intencije i izjave njegovih svjedoka, čija su imena navedena u spomenutoj knjizi procesa, s nadnevkom od 9. veljače razvidno je da je spor nastao zbog toga što je Filip neovlašteno prisvojio dvorište koje je pripadalo Jakovljevoj kući i građevinskom terenu. U cjelini gledajući navedene unose, postavlja se pitanje na temelju čega je Filipov odvjetnik mogao uložiti priziv na presudu s obzirom na to da se ni u jednom od odgođenih ročišta za podnošenje dokaza ne spominje. Jedino je u početnoj fazi njegovo neizjašnjavanje o meritumu bio znak prešutnog protesta o neosnovanosti tužbe što je rezultiralo time da se proces nastavi.³⁴ Nažalost, i u tom predmetu nije sačuvana presuda koja bi mogla dati odgovor na temelju kojih je predloženih dokaza parničnih stranaka sudac donio presudu, kao ni prizivni spis iz kojega bi bilo razvidno komu je upućen priziv te kako se bio odvijao spor pred sućem za građanske parnice. Izvršenje presude donesene 9. ožujka prolongirano je

30 Stranke iz predmeta A vodile su nešto kasnije još jedan spor oko vinograda ispod Čelopeka, a za njega postoje unosi u knjigama procesa *petitiones de stabili* s nadnevcima od 2. studenoga 1365. do 20. veljače 1366. godine (HR-DAZD-19, kut. III, fasc. 1, fol. 209r–211v) i *Liber testificationis* s nadnevcima od 26. siječnja do 17. veljače 1366. godine (HR-DAZD-19, kut. III, fasc. 1, fol. 115r, 132r–132v).

31 HR-DAZD-19, kut. III, fasc. 1, fol. 225r–225v. U toj knjizi nedostaju upisi vezani za izvješće o uručanju sudskog poziva s tužbenim zahtjevom jer je bilježnik Ivan de Polis to evidentirao u posebne zapisnike koji nisu sačuvani (Popić, *Krojenje pravde*, 58).

32 HR-DAZD-19, kut. III, fasc. 1, fol. 131r–131v. Ta je intencija s izjavama svjedoka navedena u kazalu knjige svjedoka kao *Iacobus Storicich – folium XVIII°* (HR-DAZD-19, kut. III, fasc. 1, fol. 112v). O pisanim namjerama vidi više u: ZS, knj. 2, gl. 74; Popić, *Krojenje pravde*, 133–134.

33 O odvjetnicima i opunomoćenicima vidi više u: Popić, *Krojenje pravde*, 89, 128–132; Beuc, „Statut“, 744–746.

34 Usp. Popić, *Krojenje pravde*, 132.

na 27. travnja zbog priziva uloženoga devetog dana unutar zakonskog roka od deset dana. Iz izvješća o dodjeli založnog prava očito da je i eventualni prizivni postupak riješen vrlo brzo u korist tužitelja.

Što se tiče unosa u *Liber successionum* (1), on iza datuma počinje: (...) *preco communis Iadre, retulit mihi notario se mandato dominorum rectorum Iadre publice et alta voce, ut moris est, mandasse et proclamasse quod* (...). U tom izvješću bilježnik zapisuje da ga je glasnik izvijestio da je po nalogu rektora javno oglasio zahtjev za bezoporučnim nasljeđivanjem navodeći pri tome ime pokojnika umrlog bez oporuke,³⁵ imena njegovih srodnika, koji su na osnovi prethodnog zahtjeva upućenog rektorima tražili ostavštinu za sebe pravom najbližih krvnih srodnika,³⁶ te način njihove krvne povezanosti. Na kraju se navodi da svaka osoba ima pravo uložiti prigovor na zahtjev u roku od osam dana sucima Velikoga sudbenog dvora građanskih parnica. Nakon toga glasnik je taj proglas još dvaput izvikivao u razmaku od osam dana na javnim mjestima, a bilježnik je na temelju njegovih usmenih izvješća učinio kratki zapis (1b, 1c): *Die (...) eodem loco. (...) preco communis retulit mihi notario se die (...) super plathea Iadre publice et alta voce, ut moris est, mandato supradictorum dominorum rectorum replicasse supradictam cridam pro secunda/tercia vice, ut supra continetur.*

S obzirom na to da je u slučaju Perencanova zapisa u *Liber successionum* iza proglasa zahtjeva o nasljeđivanju bezoporučne ostavštine pokojnog svećenika Ivana zvanoga Pokućinić ostavljena prazna folija, moglo bi se pretpostaviti da nitko nije uložio prigovor na zahtjev glasnika Egidija kao opunomoćenika svoje supruge Marice³⁷ i njezine sestre Mare koje su polagale pravo na tu ostavštinu kao Ivanove rođakinje u drugom koljenu po muškoj liniji, tj. njihov otac Berislav bio je brat Ivanova oca Priboja, jer nema nikakvih unosa takvog tipa.³⁸ Međutim, taj se izvanparnični zahtjev za bezoporučnom ostavštinom pretvorio ipak na kraju u parnični. Na pokojnikovu ostavštinu polagale su pravo još dvije osobe: Stošica, žena Jurgijeva, i Dobra, kći Martinova. To je razvidno iz njihovih intencija sačuvanih u knjizi svjedoka. Stošica je svjedočenjem trojice svojih svjedoka od 19. i 21. lipnja 1366. godine htjela dokazati da je ona u bližem srodstvu od rečenih sestara Mare i Marice jer ju je nakon smrti njezine majke Marice, koja je bila Ivanova sestra, odgojio sam svećenik Ivan.³⁹ Kao protuodgovor na Stošičinu intenciju uslijedila je intencija sa-

35 ZS, knj. III, gl. 126 utvrđuje još tri slučaja kad se smatra da je osoba umrla bez oporuke, a to su: ako oporuka nije sastavljena u skladu sa statutarnim odredbama, ako se preminuloj osobi rodilo još dijete koje stjecajem okolnosti nije spomenuto u oporuci te ako imenovani nasljednik odbije preuzeti pokojnikovo nasljedstvo.

36 ZS, knj. III, gl. 127 regulira između ostalog način nasljeđivanja ako iza pokojnika umrloga bez oporuke ostanu daljnji ženski nasljednici po muškoj liniji.

37 Među unosima za spor (vidi bilj. 30) nalazi se podatak da je Egidijeva punomoć bila sastavljena 27. studenoga 1363. godine (HR-DAZD-19, kut. III, fasc. 1, fol. 209r).

38 Usp. s primjerom spora broj 3 u: Popić, *Krojenje pravde*, 179–182.

39 HR-DAZD-19, kut. III, fasc. 1, fol. 153r–153v. U kazalu knjige svjedoka taj je predmet naveden

moga Egidija koji je uz pomoć svojih svjedoka – od toga dva svećenika – tvrdio da je Stošičina majka Marica bila Ivanova sestra, ali samo po majci (1. i 4. kolovoza).⁴⁰ Uskoro nakon toga uslijedila je intencija Dobre, kćeri Martinove, s iskazima njezinih troje svjedoka (18. kolovoza) o tome da je njezin otac Martin bio brat Ivanova oca Priboja. Kako se na kraju okončao taj spor, nepoznanica je jer nije sačuvana presuda kao ni inventar dobara pokojnog Ivana⁴¹ koji je trebala osoba proglašena nasljednikom bezoporučne ostavštine nakon presude sastaviti u roku od šezdeset dana. Postoje dva moguća scenarija ishoda tog spora: presuda je mogla biti u korist Mare i Marice ako je Egidije kao njihov opunomoćenik uložio novu intenciju kojom je mogao kao u slučaju Stošice oboriti Dobrinu intenciju⁴² ili su sestre Mara i Marica te Dobra proglašene Ivanovim jednakopravnim nasljednicama jer su sve tri bile Ivanove rođakinje u drugom koljenu po muškoj liniji. Nadasve ostaje otvoreno pitanje zašto u prvotnom zahtjevu nije navedeno da su uloženi prigovori, dostavljeni sudski pozivi, zabilježena ročišta na kojima su stranke dostavljale dokaze o svojoj procesnoj sposobnosti i dokumente relevantne za dokazivanje opravdanosti njihova prigovora. Jesu li i ti unosi bili rezervirani za posebne knjige koje je pokušao u sudsku praksu uvesti Ivan de Polis?⁴³

Osim što ne postoje pisani tragovi u drugim sudskim knjigama, uz unose iz dvaju predmeta (6, 8) povezani su još neki problemi. U sudskom pozivu upućenom sucima Sudbenog dvora konzula na čiju je presudu uložio priziv opunomoćenik stranke pred Velikim sudbenim dvorom građanskih parnica (6) nije zapisan datum njihove presude (isto u predmetu broj 4). No ispuštanje datuma nikako nije bilježnikov propust jer u sudskim pozivima za prizivni postupak navođenje datuma presude nije relevantno.⁴⁴ U njihovu formaliziranom i krajnje pojednostavljenom obrascu u skladu s normama procesnog prava naglasak je na podacima o „prozvanim” sucima, sudu nadležnom za rješavanje priziva, imenima podnositelja priziva i tuženika, iznosu u spornoj presudi.

U posljednjem zapisu u vezi s rokom za podnošenje instrumenta dote po nalogu rektora, osim što nema datuma presude, nema ni podatka tko je presudu donio: stoji preopćenito *vigore vnus sententie*. S obzirom na iznos tražbine od sedam dukata moglo bi se pretpostaviti da je presudu donio Sudbeni dvor za pokretnine u sporu

kao *Mariça uxor Egidii – folium XLI* (HR-DAZD-19, kut. III, fasc. 1, fol. 112v).

40 HR-DAZD-19, kut. III, fasc. 1, fol. 68v–69r.

41 Nema ga u: Robert Leljak, *Inventari fonda Veličajne općine zadarske Državnog arhiva u Zadru godine 1325 – 1385*, sv. 1, (Zadar: Državni arhiv u Zadru, 2006.).

42 Postoji mogućnost da je na papiriću ostala zabilježena ta intencija koju su stranke ili njihovi odvjetnici podnosili sudu, a koju bilježnik nije naknadno prepisao u knjigu iskaza svjedoka (vidi: Popić, *Krojenje pravde*, 134).

43 Vidi bilj. 31.

44 Usp. unose iz knjige priziva u HR-DAZD-19, kut II, fasc. 5, fol. 36r–51v; kut. III, fasc. 2, fol. 181r–194v.

koji je imao krojač Blaž iz Mantove s izvršiteljima oporuke pok. Krše de Rava jer se navodi *contra bona condam dicti ser Cresii*. Prema sadržaju sačuvanog unosa očito je da nije sačuvana početna folija za taj predmet.

Zaključak

Sačuvani su kraći zapisi za ukupno devet sudskih predmeta koje je tijekom svoje prve godine službe u Velikom sudbenom dvoru građanskih parnica (1366. – 1367.) zabilježio zaprisegnuti bilježnik zadarske općine Petar zvan Perencan (1361. – 1392.). Jedan je od tih zapisa greškom pri restauraciji pridružen njegovim bilježničkim spisima u fondu Zadarski bilježnici, a ostalih osam nalazi se u trećoj kutiji fonda Općine Zadar u Državnom arhivu u Zadru. Iz tih zapisa može se pratiti samo jedna od etapa sudskog postupka za pojedini predmet, a ne spor u cijelosti. Iako u sudskom registru folije s tim zapisima slijede jedna iza druge, one su, uključujući i stranicu iz bilježničkog registra, prvotno pripadale različitim sudskim knjigama vođenima u okrilju djelokruga onodobnih sudova koje su tijekom vremena uslijed mnogih oštećenja izgubile svoju izvornu strukturu. Tako je u knjizi presuda Sudbenog dvora rektora zaduženoga između ostalog za izvršenje presuda svih sudova prvotno bilo zabilježeno šest izvješća o dodjeli založnog prava na temelju izvršenja presuda koje su donijeli Veliki sudbeni dvor građanskih parnica, Sudbeni dvor konzula i Sudbeni dvor za pokretnine, u dvjema knjigama procesa Velikoga sudbenog dvora građanskih parnica bili su uneseni zahtjev za bezoporučnim nasljeđivanjem (*Liber successionum*) i sudski poziv u vezi s prizivom na presudu Sudbenog dvora konzula (*Liber appellationum*). Zbog gubitka folije s početnim unosima teško je utvrditi u kojoj je točno sudskoj knjizi procesa bio zabilježen rok za prednošenje instrumenta.

U pokušaju da se Perencanovi zapisi povežu s unosima iz ostalih sudskih knjiga kako bi se dobila cjelovita slika o pojedinom sporu (od ulaganja tužbe pa do presude) nailazi se na tri problema. Prvi je problem općenito fragmentarna sačuvanost sudskih i bilježničkih spisa. Drugi problem stoji u uskoj uzročno-posljedičnoj vezi s prvim. Naime, ako se ne raspolaže unosima za sudski predmet iz svih sudskih knjiga, često nije razvidno zašto je uopće došlo do spora, kada je on počeo, u čiju je korist završio, zato što su sudski unosi strogo formalno oblikovani u skladu s pravnim diskursom i utvrđenim izborom podataka na koje se stavlja naglasak u različitim sudskim knjigama. Tako od Perencanovih zapisa za devet predmeta tek se dva mogu djelomično povezati s unosima iz ostalih sudskih knjiga Velikoga sudbenog dvora građanskih parnica (knjiga procesa za parnice o nekretninama i/ili knjiga izjava svjedoka). Treći problem povezan je s privremenom promjenom prak-

se u vođenju knjiga procesa iz kojih je tadašnji bilježnik Ivan de Polis izlučio upise o sudskim pozivima s tužbenim zahtjevom. Stoga za oba Perencanova predmeta nedostaju podaci o pokretanju spora, ali isto tako nedostaju i presude u tim predmetima iz knjige presuda navedenoga nadležnog suda. Međutim, pored slabog stupnja očuvanosti sudskih spisa još veći problem predstavlja fragmentarna sačuvanost bilježničkih spisa iz razdoblja od 1330. do 1356. godine te gubitak bilježničkih registara iz razdoblja od 1356. do 1367. godine, koji bi mogli barem dijelom rasvijetliti razloge za pokretanje sudskih sporova. Naime, u sudskim knjigama procesa bili su zabilježeni instrumenti koje su stranke podnosile kao dokazni materijal na ročištima radi dokazivanja svoje procesne sposobnosti i potkrepljivanja ili opovrgavanja tužbenog zahtjeva (punomoći, oporuke, kupoprodajni ugovori i sl.). Sve navedeno znatno otežava sagledavanje čitavog tijeka sudskog spora te ostavlja mnoga pitanja bez odgovora, posebice u slučaju Perencanovih sudskih zapisa za devet predmeta.

IZVORI I LITERATURA:

Arhivski izvori:

Državni arhiv u Zadru (Hrvatska)

HR-DAZD-31 Bilježnici Zadra (1279. – 1797.), Petrus Perencanus (1365. – 1392.)

HR-DAZD-31 Bilježnici Zadra (1279. – 1797.), Iohannes de Casulis (1381. – 1417.)

HR-DAZD-31 Bilježnici Zadra (1279. – 1797.), Articutius de Rivignano (1383. – 1416.)

HR-DAZD-19 Općina Zadar (12. st. – 1797.)

Objavljeni izvori:

Kolanović, Josip i Križman, Mate. *Zadarski statut*. Zadar: Ogranak Matice hrvatske; Zagreb: Hrvatski državni arhiv, 1997.

Leljak, Robert. *Inventari fonda Veličajne općine zadarske Državnog arhiva u Zadru godine 1325 – 1385*, sv. 1, Zadar: Državni arhiv u Zadru, 2006.

Ravančić, Gordan. „Curia maior ciuilium – najstariji sačuvani registar građanskih parnica srednjovjekovnog Zadra (1351. – 1353.)“, *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 43 (2001), 85–160.

Literatura:

Bartulović, Anita. „Integracija došljaka s Apeninskog poluotoka u zadarskoj komuni (1365. – 1374.)“. *Radovi Zavoda za povijesne znanosti HAZU u Zadru* 61 (2019), 135–177.

Bartulović, Anita. „Prilog životopisu zadarskoga bilježnika Petra Perencana (1365. – 1392.)“. *Povijesni prilozi* 50 (2016), 49–68.

Bartulović, Anita. „Paleografska, diplomatska i filološka analiza spisa zadarskoga notara Petra Perencana (1361. – 1392.). Doktorska disertacija, Sveučilište u Zagrebu, 2014.

Beuc, Ivan. Statut zadarske komune iz 1305. godine“. *Vjesnik Državnog arhiva u Rijeci*, sv. II (1954), 727–738.

Popić, Tomislav. *Krojenje pravde. Zadarsko sudstvo u srednjem vijeku (1358. – 1458.)*. Zagreb: Plejada, 2014.

Popić, Tomislav. „Izvorne cjeline srednjovjekovnih zadarskih sudskih zapisnika u arhivskom fondu *Curia maior ciuilium*“. *Historijski zbornik* LXIV (2011), br. 2, 321–376.

Popić, Tomislav. „Zadarska *Curia consulum et maris* i njezini zapisnici iz druge polovice 14. i prve polovice 15. stoljeća“. *Povijesni prilozi* 41 (2011), 143–171.

PRILOG

A.

Sudski tribun Marko pok. Gerarda de Pomo izvješćuje bilježnika da je dodijelio založno pravo po nalogu zadarskih rektora Egidiju, gastaldu glasnika zadarske komune, u ime njegove supruge Mare i kao opunomoćeniku njezine sestre Marice nad polovicom jednog vinograda. Ta je polovica vinograda dodijeljena na temelju presude koju je 5. veljače 1366. godine donio sudac za građanske parnice Pavao de Blancardis u sporu između rečenih sestara te supružnika Drage i Stojislava. Izvješće nije dovršeno pri opisivanju granica vinograda.

15. IV. 1366.

In margine: Ad petitionem Egidii gastaldionis ut procuratoris Mare uxoris sue et Marice sororum

M^oIII^oLXVI, indictione IIII^{ta}, die XV mensis aprilis. Marchus condam Gerardi de Pomo tribunus curie retulit et guarentauit mihi notario se dicta die possuisse in possessione et tenuta corporale mandato nobilium et sapientium virorum dominorum Nicolay de Vitticor, Iohannis de Sloradis et Gregorii de Čadulinis, rectorum Iadre, Egidium preconem et gastaldionem preconum communis Iadre nomine et vice Mare uxoris sue et ut procuratorem et procuratorio nomine Marice Berislaui de medietate vnius vinee diuise ad schachos inter ipsas Maram et Maricam sorores ex vna parte et Dragam vxorem Stoylaui et Stoylauum⁴⁵ eius maritum ex altera parte, et hoc exequendo et executioni mandando quandam sententiam super hoc latam per dominum Paulum de Blancardis, legum doctorem, communis Iadre officialem, ac per ipsum commune iudicem ad ciuilia specialiter deputatum, scriptam manu Iohannis de Polis, publici imperiali auctoritate notarii ac Iadre iurati et chančelarii ad ciuilia, sub millesimo trecentesimo sexagesimo quinto, indictione quarta, die quinto februarii. Cuius vinee sic diuise tangenti ipsi Egidio nominibus quibus supra hii sunt confines: et primo de vno quarterio uersus sirocom, cui de trauersa.

Državni arhiv u Zadru (Hrvatska). HR-DAZD-31 Bilježnici Zadra (1279. – 1797.), Petrus Perencanus (1365. – 1392.), b. I, fasc. 2, fol. 1r

45 Umjesto *Stoylaui* i *Stoylauum*.

1a.

Općinski glasnik Cvitan izvješćuje bilježnika da je po nalogu rektora javno oglasio zahtjev sestara Mare, supruge glasnika Egidija, i Marice u vezi s bezoporučnom ostavštinom svećenika Ivana zvanog Pokučinić, na koji u roku od osam dana može uložiti prigovor bilo tko ako smatra da njihov zahtjev nije utemeljen. Naime, one su tražile to nasljedstvo pravom bližeg srodstva kao kćeri pokojnog Velislava koji je bio brat Ivanova oca Priboja.

22. IV. 1366.

M^oIII^cLXVI, indictione IIII^{ta}, die XXII mensis aprilis. Ciuitanus preco communis Iadre retulit michi notario se mandato dominorum rectorum Iadre publice et alta voce, ut moris est, cridasse et proclamasse super platea Iadre, quod, cum dominus presbiter Iohannes sancte Nastasie vocatus Pochucinich sit mortuus ab intestato, qua de causa bona omnia sua {et per ipsum tenebantur} spectant iure successionis Mare, {et} vxori Egidii preconis et condam filie⁴⁶ Velislai, et ecciam Marice piço-chare, sororis dicte Marice⁴⁷ et condam filie⁴⁸ dicti Velislai, tanquam ad personas astrictas et coniunctas cum dicto condam presbitero Iohanne, que erant consanguinee in secundo gradu ex linea masculina cum eo presbitero, videlicet quod ipse presbiter Iohannes natus fuit ex Priboy olim consanguineo germano dicti Velislai et dicte Mara et Mariça sorores nate fuerunt ex dicto Velislauo. Qui Velislauus et Priboy fuerunt insimul fratres carnales. Qua de causa dicta bona omnia ab intestata⁴⁹ pertinent et spectant predictis Mare et Marice sororibus iure hereditario et tanquam persone, que sunt in proximiori gradu ipsi condam presbitero Iohanni ceteris aliis personis viuentibus. Vnde si qua persona est, cuiusque conditionis sit, que velit contradicere uel opponere uel dicere velle se habere ius aliquod in dictis bonis uel per testamentum uel nomine successionis uel alio modo quocumque, hinc ad octo dies proximos debeat comparere coram domino iudice ad ciuilia et se scribi facere, alioquin elapso dicto termino dictus dominus iudex in hiis procederet, quod de iure deberet.

46 Umjesto *filie condam*.

47 Umjesto *Mare*.

48 Umjesto *filie condam*.

49 Uobičajenije *inordinata*.

1b.

Glasnikovo izvješće da je dana 30. travnja drugi put ponovio gore navedeni proglas.

2. V. 1366.

Die secundo mensis maii, eodem loco. Ciuitanus preco communis retulit mihi notario se die penultimo aprilis super plathea Iadre publice et alta voce, ut moris est, mandato supradictorum dominorum rectorum replicasse supradictam cridam pro secunda vice, ut supra continetur.

1c.

Glasnikovo izvješće da je treći put ponovio gore navedeni proglas.

7. V. 1366.

Die VII mensis maii, eodem loco. Ciuitanus preco communis retulit mihi notario se hodie publice cridasse super plathea Iadre alta voce, ut moris est, mandato supradictorum dominorum rectorum Iadre et replicasse supradictam cridam pro tercia vice, ut supra continetur. (fol. 46r)
(fol. 46v vacuum)

2.

Izvješće općinskog tribuna Marka pok. Gerarda de Poma o izvršenju presude koju je 9. ožujka 1366. godine donio sudac za građanske parnice Pavao de Blancardis, doktor prava, u sporu između Jakova pok. Luke Storičića iz Zadra i kalefata Filipa zvanoga Pule. Presuda je izvršena dodjelom založnog prava nad nekim dvorištem u korist tužitelja Jakova.

27. IV. 1366.

M^oIII^cLXVI, indictione IIII^{ta}, die uigesimo septimo mensis aprilis. Ser Marcus condam ser Gerardi de Pomo tribunus communis Iadre guarentauit mihi notario se dicto die posuisse Iacobum condam Luce de Iadra in possesso⁵⁰ de quadam curia se <tenente> via conuicinali <posita !> mandato dominorum rectorum ciuitatis Iadre exequendo et executioni mandando quandam sententiam super hoc latam per discretum et sapientem virum dominum Paulum de Blancardis legum

50 Uobičajenije *in possessione et tenuta*.

doctorem, etiam communis Iadre officialem, ac per ipsum commune iudicem ad ciuilia specialiter deputatum inter dictum Iacobum Storicich agentem ex vna parte et Philippum chalefatum vocatum Pulle se deffendentem ex altera, scriptam per Iohannem de Pollis publicum imperiali auctoritate notarium et Iadre iuratum et chançelarium ad ciuilia sub millesimo trecentesimo sexagesimo quinto, indictione quarta, die nono marcii. **(fol. 47r)**
(fol. 47v vacuum)

3a.

Izvjješće sudskog tribuna Marka Gerardova de Poma o izvršenju presude Sudbenog dvora konzula od 26. travnja 1366. godine na iznos od 200 libara u sporu između zlatara Pribislava iz Zadra i mornara Kršula zvanoga Nadrichia. Presuda je izvršena djelom založnog prava nad zidanom kućom s kuhinjom i dvorištem u četvrti sv. Petra Dargate u Pribislavovu korist.

30. IV. 1366.

M^oIII^cLXVI, indictione quarta, die vltimo mensis aprilis. Marcus Gerardi de Pomo tribunus Curie retulit mihi notario se dicta die posuisse in tenuta et pagamento <mandato dominorum rectorum Iadre> Pribislauum aurificem de Iadra de vna domo de muro coperta de cupis cum vna choquina et sua curia, posita Iadre in contrata Sancti Petri Dargata, confinio Arsenatus Iadre, cui dixerunt confines <esse>: de trauersa via publica, de austro sunt muralia _____ filie Iohannis bicarii Scopuniç, de quirina sunt muralia Mire sororis Martini de Boscho et de borea sunt loca Grixogoni condam Raynerii de Varicassis et forte alii sunt sibi confines, et hoc exequendo et executioni mandando quandam sententiam latam per Curiam iudicum consulum Iadre in fauorem Pribislaiui contra Cresolum marinarium dictum Nadrichia de libris ducentis paruorum de sorte et pro expensis, scriptam per Bartolomeum filium ser Paganini de Bononia chançelarii Iadre, scribam dicte Curie consulum, in M^oIII^cLXVI, indictione IIII^{ta}, die XXVI mensis aprilis, ut in dicta sententia continetur.

3b.

Egidije, gastald zadarskih glasnika, izvješćuje da je na zahtjev zlatara Pribislava ponudio mornaru Kršulu mogućnost otkupa založene kuće za 200 libara i troškove u roku od tri dana, u protivnom kuća se prodaje na dražbi prema odredbama zadarskog statuta.

27. IV. 1366.

Eodem die. Egidius gastaldio preconum communis retulit mihi notario se dicta die presentasse denarios ad petitionem Pribislai orifficis⁵¹ Cressolo marinario Nadrichie, quod hinc ad tres dies proximos debeat exigisse supradictam domum pro dictis libris ducentis de sorte et pro expensis secundum tenorem dicte sue sententie, alioquin ipsa domus venderetur ad incantum secundum formam statutorum Iadre.

(fol. 48r)

(fol. 48v vacuum)

4a.

Izvjješće sudskog tribuna Ivana de Nassisa o tome da je dan prije obavio dodjelu založnog prava nad ograđenim građevinskim zemljištem u četvrti Sv. Spasitelja u korist arhiđakona Krševana na temelju presude koju je donio Sudbeni dvor konzula na iznos od 200 libara, u njegovu sporu s udovicom Dragom.

2. V. 1366.

M^oIII^cLXVI, indictione IIII^{ta}, die secundo mensis maii. Iohannes de Nassis tribunus Curie retulit et guarentavit mihi notario se die heri posuisse in pagamento et tenuta de vno loco murato ab omnibus quatuor partibus, posito Iadre in confinio Sancti Saluatoris, qui est Drage relicte _____ dominum Grixogonum archidiaconum Iadriensem, et hoc mandato dominorum rectorum exequendo et executioni mandando quandam sententiam latam per Curiam iudicum consulum ciuitatis Iadre de libris ducentis paruorum de sorte in fauorem dicti domini Grixogoni archidiaconi contra dictam Dragam, <scriptam per !>. Cui loco dixerunt esse confines: de trauersa est via publica, de austro possidet Paulus Marini Viti de Paulo, de quirina partim dictus Paulus et partim Cressulus Paruus et de borea possidet dictus Cresulus Paruus.

4b.

Općinski glasnik Cilije izvješćuje da je na arhiđakonov zahtjev ponudio Dragi mogućnost otkupa založenog građevinskog zemljišta za 200 libara u roku od tri dana, u protivnom se prodaje na dražbi prema odredbama zadarskog statuta.

51 Umjesto *aurificis*.

2. V. 1366.

Die quinto mensis maii. Çilius preco communis retulit et guarentautit mihi notario se {ad} precepisse ad petitionem supradicti domini archidiaconi supradicte Drage, quod infra terciam diem ipsa Draga debeat exigisse dictum locum, ut moris est, aliter⁵² venderetur ad incantum secundum formam statutorum communis Iadre.

(fol. 49r)

(fol. 49v vacuum)

5a.

Sudski tribun Marko pok. Gerarda de Poma podnosi izvješće da je dana 5. svibnja po nalogu zadarskih rektora dodijelio založno pravo Grguru pok. Damjana de Nassisa nad komadom zemlje od četrdeset gonjaja te dva vinograda u Petrčanima. Te su mu nekretnine dodijeljene na temelju presude koju je 19. siječnja 1366. godine donio sudac za građanske parnice Pavao de Blancardis u njegovu sporu oko iznosa od 500 libara u novcu i 100 libara u stvarima s Uršom, udovicom pokojnoga kraljevskog viteza Jakova de Cesana, i Bartolom pok. Mavra de Grixogona kao provoditeljima Jakovljeve oporuke.

6. V. 1366.

In margine: Ad petitionem ser Gregorii condam ser Damiani de Nassis M^oIII^cLXVI, indictione IIII^{ta}, die VI mensis maii. Marchus condam Gerardi de Pomo tribunus Curie retulit et guarentautit mihi notario se de mandato supradictorum dominorum rectorum Iadre die heri V presentis mensis maii possuisse in pagamentum et corporalem possessionem ser Gregorium condam ser Damiani de Nassis, ciuem Iadre, – pro exequendo et executioni mandando quandam sententiam librarum quingentarum in pecunia et librarum centum in rebus et arnexiis de sorte et cum pena quarti et expensis, latam per discretum et sapientem virum dominum Paulum de Blancardis legum doctorem et iudicem ad ciuilia in Iadra deputatum contra dominam Vrsam relictam strenui militis regii domini Iacobi de Cesano et ser Bartolum condam ser Mauri de Grixogono ut comissarios et comissario nomine prefacti domini Iacobi in fauorem supradicti ser Gregorii, et scriptam manu Iohannis de Pollis publici imperiali auctoritate notarii iurati et chançelarii Iadre ad dictam curiam ciuiliū deputati sub anno domini millesimo trecentesimo sexagesimo quinto, indictione quarta, die decimo nono ianuarii – primo de vna pecia terre circa gognaos XL, partim seminata ad bladum et partim non laborata, posita in confinio Turis de Petročano, cui de quirina boscus protendens usque ad rippam

⁵² Umjesto *alioquin*.

maris, de austro partim boscus hereditatis iamdicti Iacobi et partim terrenum ser Georgii de Georgio et partim terrenum ser Cresci condam ser Grixogoni de Grubogna, de trauersa pastinum Sulice bicharii et partim terrenum laboratorium heredum condam ser Chose de Saladinis et partim vinea Dominici de Nassis et partim vinea Georgii Torcholanaç super terre⁵³ done Elene Çambonini et partim vinea Petri villani heredum condam dicti domini Iacobi supra terreno monasterii Sancte Marie et partim dicta vinea, de quirina et borea sunt terre ser Georgii de Georgio partim et partim ser Stephani de Soppe et partim clappum vitum monasterii Sancti Nicolay de Iadra et partim de quirina terra dicti monasterii Sancti Nicolay et in parte⁵⁴ sunt pascua monasterii Sancte Marie de Iadra;⁵⁵ item de duobus clapis vinee, quorum vnus est gognaiorum duorum uel circa, positus in dicto loco, cui de borea est terrenum ser Georgii de Georgio, de quirina vinea Yuanis Mladinich, de austro terre Marini de Polo et <de> trauersa terrenum Cresci condam Cressii de Grubogna; alius vero clapus est gognaiorum decem uel circa, cui de trauersa, de austro et quirina sunt terreni⁵⁶ heredum condam dicti domini Iacobi de Cesano et de borea sunt terrena ser Georgii de Georgio.

5b.

Sudski tribun Marko de Pomo izvješćuje da je o navedenoj dodjeli založnog prava obavijestio Ivana Varikašu kojega je zadarska općina imenovala provoditeljem oporuke pokojnog Jakova umjesto rečenoga Bartola.

6. V. 1366.

Dicto die VI mensis maii. Supradictus Marchus Gerardi de Pomo tribunus Curie retulit et guarentauit mihi notario infrascripto se dicta die noticiam fecisse ser Iohanni de Varicassis ut procuratori Iadre instituti⁵⁷ commissario per curiam Iadre loco ser Bartuli supradicti, ut patet per quaternum et acta communis Iadre de suprascripto possesso, ut superius patet. **(fol. 50r)**

⁵³ Umjesto *terra*.

⁵⁴ *In parte* umjesto *partim*.

⁵⁵ Bilježnik je ostavio prazan prostor između završetka opisa granica prve i početka opisa granica druge nekretnine.

⁵⁶ Umjesto *terrena*.

⁵⁷ Umjesto *instituto*. Usp. niže *presentasse* (...) *ser Iohanni de Varicassis ut commissario instituto per dominationem Iadre loco ser Bartolacii de Grixogonis ut procuratori communis Iadre*.

5c.

Dana 27. svibnja Cilije, gastald zadarskih glasnika, izvješćuje da je na Grgurov zahtjev ponudio Urši i Ivanu kao provoditeljima oporuke pokojnog Jakova mogućnost otkupa založenih nekretnina koje su dodijeljene Grguru na ime dote njegove supruge Katarine i unuke pokojnog Jakova u roku predviđenim statutom, u protivnom se prodaje na dražbi.

27. V. 1366.

Die uigesimo septimo mensis maii. Çilius preco et gastaldio preconum communis Iadre retulit et guarentauit mihi notario infrascripto se dicta die presentasse domine Vrse relictæ strenui militis regii domini Iacobi de Cesanis et ser Iohanni de Varicassis ut commissario instituto per dominationem Iadre loco ser Bartolacii de Grixogonis ut procuratori communis Iadre, denarios et primo de vna pecia terre gognaiorum XL uel circa, partim seminata ad bladum et partim non laborata, posita in confinio Turis de Petriçano districtus Iadre, cum suis confinibus, item de duobus clapis, videlicet duorum gognaiorum uel circa <et decem gognaiorum uel circa>, positis in dicto loco cum suis confinibus – de quibus peciis terre et vinea suprascriptis positus fuerit in tenuta et pagamento ser Gregorius condam ser Damiani de Nassis pro docte domine Chatarine, vxoris sue et neptis condam dicti domini Iacobi, pro libris quingentis in pecunia et libris centum in arnesiis et rebus mobilibus et pro quarta et expensis per Marchum Gerardi de Pomo tribunum curie mandato dominorum rectorum Iadre – et dixisse ac personaliter precepisse prefatis domine Vrse et ser Iohanni, vt ad terminum in statutis communis Iadre contentum debeant exigisse dictas pecias terre suprascripte, alioquin elapso dicto termino ponerentur ad incantum et darentur et deliurarentur plus dare volenti usque ad dictam quantitatem. (fol. 50v)

6.

Općinski glasnik Cvitan izvješćuje da je 7. svibnja na traženje Krševana de Nassisa, opunomoćenika Križana zvanog Škarpun, obavijestio suce konzule Mihovila Zlurada i Damjana Bivaldova de Nassisa da se očituju pred sucem za građanske parnice o presudi na iznos od 5 i po dukata koju su donijeli protiv Križana u sporu s Lovrom pok. Ingolfija iz Ancone.

8. V. 1366.

In margine: Ad petitionem ser Grixogoni de Nassis vt procuratoris Crisani dicti Scherponi

Die VIII mensis maii. Ciuitanus preco communis Iadre retulit et guarentauit mihi

notario se die heri, videlicet VII dicti mensis, precepisse dominis iudicibus consulum, videlicet Michaeli de Sloradis, Damiano ser Bualdi de Nassis, super eo, quod dicti iudices consulum tulerunt quandam sententiam contra Crisanum dictum Scherponum marinarium de ducatis quinque cum dimidio ad monetam in fauorem Laurencii condam Ingolfi de Anchona, quod ipsi domini iudices compareant et comparere debeant coram domino iudice ad ciuilia ad respondendum dicto Crissano, quia dictam eorum sententiam protulerunt contra dictum Crisanum indebite et iniuste {<?> suo loco et tempore ostendendi et demonstrandi},⁵⁸ et hoc ad petitionem ser Grixogoni de Nassis procuratoris ipsius Crisani. (fol. 51r)

(fol. 51v vacuum)

7a.

Sudski tribun Ivan de Nassis izvješćuje da je po nalogu rektora dodijelio založno pravo Krši de Georgiju i Dobrici, supruzi Jakova de Čadulinisa, nad česticom zemlje od dvadeset gonjaja, smještene u Luci na otoku Ugljanu, na temelju dviju presuda sudaca Sudbenog dvora za pokretnine. Prva je presuda donesena 24. veljače 1363. godine na iznos od 10 libara, a druga 17. prosinca 1365. godine na iznos od 24 libre i 12 soldi u okviru spora koji su imali u vezi s oporučnom ostavštinom pokojne Stane, udovice Črne de Fanfogne.

10. V. 1366.

In margine: Ad petitionem ser Cressii de Georgio et domine Dobre uxoris ser Iacobi

M^oIII^cLXVI, indictione IIII^{ta}, die decimo mensis maii. Ser Iohannes de Nassis tribunus Curie retulit et guarentauit mihi notario se mandato dictorum dominorum rectorum posuisse et induxisse in pagamento et corporale possessione ser Cresium de Georgio et dominam Dobričam uxorem ser Iacobi de Čadulinis – et hoc exequendo et executioni mandando quandas⁵⁹ sententias latas per iudices Curie mobilium contra comissariam condam domine Stane relicte Cergni de Fanfogna; vna quarum est de libris decem paruorum de sorte et de expensis, scripta per Bartolomeum notarium, filium ser Paganini chančelarii Iadre, in millesimo trecentesimo LXII, indictione prima, die XXIIII mensis februarii; et alia est de libris XXIIII et solidis XII paruorum de sorte et de expensis scripta per presbiterum Heyliam in millesimo III^cLXV, indictione IIII^{ta} die XVII mensis decembris in fauorem supradictorum – de vna pecia terre gognaiorum uiginti uel circa, partim vineata et partim carsata, po-

58 Upitno je razrješenje padeža gerunda ili gerundiva (*ostend-* i *demonstrand-*) jer je sintagma nepotpuna.

59 Umjesto *quasdam*.

sita in Insula Magna in loco vocato valis Sancti Stephani, cui dixerunt esse confines: de quirina partim possidet ser Damianus ser Bualdi de Nassis et partim mons, de austro possidet dictus ser Damianus, de trauersa via publica partim et partim dictus ser Damianus, de borea partim via publica et partim dictus ser Damianus.

7b.

Općinski glasnik Stojko izvješćuje da je ponudio mogućnost otkupa založenih čestica provoditeljima oporuke pokojne Stane u roku propisanim statutarim odredbama.

17. V. 1366.

Die XVII mensis maii. Stoychus preco communis Iadre retulit et guarentauit mihi notario infrascripto se die heri de mandato dictorum dominorum rectorum presentasse denarios comissariis condam domine Stanie,⁶⁰ relicte Cergni de Fanfogna, de suprascripta pecia terre gognaiorum uiginti uel circa, partim vineata et partim carsata, posita in Insula Magna in loco valis Sancti Stephani cum suis confinibus, de qua in possessione et pagamento positi fuerunt ser Cressius de Georgio et domina Dobriča vxor ser Iacobi de Čadulinis pro libris treginta quatuor et solidis duodecim paruorum de sorte vigore duarum sententiarum totidem denariorum suprascriptorum et pro expensis, et dictis comissariis dixisse et precepisse, quod hinc ad terminum in statutis communis Iadre ilam debeant exigisse pro dictis denariis et expensis, alioquin elapso dicto termino poneretur ad incantum et daretur et deliuraretur plus dare volenti secundum formam dictorum statutorum communis Iadre. (fol. 52r)

8.

Općinski glasnik Šimun izvješćuje da je po nalogu rektora zapovjedio Boni, udovici Krše de Rave, da mora u roku od mjesec dana predložiti svoj instrument o doti u vezi s potraživanjem iz dobara njezina pokojnog supruga koje ima krojač Blaž iz Mantove na temelju jedne presude na iznos od 7 dukata.

13. V. 1366.

Die XIII mensis maii. Simon plaçarius et preco communis retulit mihi notario infrascripto se mandato dominorum rectorum personaliter precepisse done Bone uxori condam ser Cressii de Raua, quod hinc ad vnum mensem proximum debeat

⁶⁰ Umjesto *Stane*.

produxisse suum instrumentum doctis in questione, quam habet magister Blaxius sartor de Mantua condam Facini Baroli, nunc habitator Iadre, contra bona condam dicti ser Cresii de ducatis VII auri vigore vnus sententie. **(fol. 52v)**
(fol. 53r et 53v vacua)

Državni arhiv u Zadru (Hrvatska). HR-DAZD-19 Općina Zadar (12. st. – 1797.), kut. III, fasc. 1, fol. 46r–53v

Index nominum personarum⁶¹

Bartolomeus filius Paganini de Bononia cančelarii Iadre, notarius Curie consulum, notarius Curie mobilium 3a, 7a.

→ Bartolus, Bartolacius

Bartolus cn. Mauri de Grixogono 5a, 5b, 5c.

→ Berislauus, Velislauus

Berislauus Priboy, cn. 1a. *Cf.* Mara, filia Berislai et uxor Egidii gastaldionis; Mariča Berislai, pičochara.

Blaxius cn. Facini Baroli de Mantua, magister, sartor, habitator Iadre 8.

Bona relicta cn. Cresii de Raua 8.

Čadulinis, de. *Cf.* 1) Dobriča uxor Iacobi; 2) Gregorius.

→ Cesano, de; Cesanis, de

Cesano, de. *Cf.* Iacobus, miles regii, cn. – Vrsa relicta militis regii Iacobi.

Chatarina uxor Gregorii de Nassis et neptis cn. militis regii Iacobi de Cesano 5c.

Chosa de Saladinis, cn. 5a.

Čilius, preco communis. *V.* Egidius.

Ciuitanus preco communis Iadre 1a, 1b, 1c, 6.

Crescus cn. Grixogoni de Grubogna 5a.

Cresolus dictus Nadrichia, marinarius 3a, 3b.

Cressius de Georgio 7a, 7b.

Cressius de Raua, cn. 8.

Cressulus Paruus 4a.

Crisanus dictus Scherponus, marinarius 6.

61 U kazalu imena na varijante imena, prezimena te odnos imena i hipokoristika upućuje se strelicom, a u glavnoj natuknici navedena je učestalija varijanta. Kratica *cn.* u kazalima stoji za *condam*.

Damianus Bualdi de Nassis 6, 7a.

iudex consulum 6

Dobriča uxor Iacobi de Čadulinis 7a, 7b.

Dominicus de Nassis 5a.

Draga relicta <!> 4a, 4b.

Draga, uxor Stoylaui A.

→ Egidius, Čilius

Egidius, preco et gastaldio preconum communis Iadre A, 3b, 4b, 5c. *Cf.* Mara, filia Berislaui et uxor Egidii gastaldionis.

Elena Čambonini 5a.

Georgio, de. *Cf.* 1) Cressius; 2) Georgius.

Georgius de Georgio 5a.

Georgius Torcholanač 5a.

Gregorius cn. Damiani de Nassis, cuius Iadre 5a, 5c.

Gregorius de Čadulinis, rector Iadre A.

Grixogono, de. *Cf.* Bartolus cn. Mauri.

→ Grixogonus, Cressius

Grixogonus cn. Raynerii de Varicassis 3a.

Grixogonus de Nassis 6.

Grixogonus, archidiaconus Iadriensis 4a, 4b.

Grubogna, de. *Cf.* Crescus cn. Grixogoni.

Heylia, presbiter, notarius Curie mobilium 7a.

Iacobus cn. Luce Storicich de Iadra 2.

Iacobus de Cesano, miles regii, cn. 5a, 5c.

Iohannes de Nassis, tribunus Curie 4a, 7a.

Iohannes de Polis, imperiali auctoritate notarius et Iadre iuratus et cancellarius ad ciuilia A, 2, 5a.

Iohannes de Sloradis, rector Iadre A.

Iohannes de Varicassis, procurator communis 5b, 5c.

Iohannes vocatus Pochucinich, filius Priboy, presbiter Sancte Nastasie, cn. 1a.

Laurentius cn. Ingolfi de Anchona 6.

Mara filia Berislaui et uxor Egidii gastaldionis A, 1a.

→ Marcus, Marchus

Marcus cn. Gerardi de Pomo, tribunus curie A, 2, 3a, 5a, 5b.
 Mariča filia Berislai, piçochara A, 1a.
 Marinus de Polo 5a.
 Michael de Sloradis, iudex consulum 6.
 Mira soror Martini de Bosco 3a.
 Nassis, de. **Cf.** 1) Damianus Biualdi; 2) Dominicus; 3) Gregorius cn. Damiani – Chatarina uxor Gregorii de Nassis; 4) Iohannes.
 Nicolayus de Vitticor, rector Iadre A.
 Paulus de Blancardis, legum doctor, iudex ad ciuilia specialiter deputatus per comune Iadre A, 2, 5a.
 Paulus Marini Viti de Paulo 4a.
 Petrus, villanus heredum cn. Iacobi de Cesano 5a.
 → Polis, de; Pollis, de
 Polis, de. **Cf.** Iohannes.
 Pomo, de. **Cf.** Marcus cn. Gerardi.
 Philippus chalefatus vocatus Pulle 2.
 Pribislauus aurifex de Iadra 3a, 3b.
 Raua, de. **Cf.** Cressius, cn. – Bona relictā cn. Cresii.
 Saladinis, de. **Cf.** Cosa, cn.
 Simon, plaçarius et preco communis 8.
 Sloradis, de. **Cf.** 1) Iohannes; 2) Michael.
 Stana relictā Cergni de Fanfogna 7a, 7b.
 Stephanus de Soppe 5a.
 Stoylauus A.
 Sulica bicharius 5a.
 Varicassis, de. **Cf.** 1) Grixogonus cn. Raynerii; 2) Iohannes.
 Vrsa relictā militis regii Iacobi de Cesano 5a, 5c.
 Yuanes Mladinich 5a.
 <|> filia Iohannis bicarii Scopuniç 3a.

Index nominum locorum

Anchona. **Cf.** Laurencius cn. Ingolfi de Anchona.
 Bononia. **Cf.** Bartolomeus filius Paganini de Bononia cançelarii Iadre.

Iadra, confinium Arsenatus, contrata Sancti Petri Dargata 3a.

Iadra, confinium Sancti Saluatoris 4a.

Insula Magna, Valis Sancti Stephani 7a, 7b.

Mantua. **Cf.** Blaxius cn. Facini Baroli de Mantua, magister, sartor.

Petroçanum, districtus Iadre, confinium Turis 5a, 5c.

Index rerum

archidiaconus Iadre. **Cf.** Grixogonus.

aurifex. **Cf.** Pribislaus.

bladum 5a, 5c.

bona 8.

bona inordinata 1a.

boscus 5a, 5c.

cançelarius ad ciuilia. **Cf.** Iohannis de Polis.

cançelarius. **Cf.** Bartolomeus Paganini de Bononia cançelarii Iadre.

choquina 3a.

cuius Iadre. **Cf.** Gregorius cn. Damiani de Nassis.

clappus vitum monasterii Sancti Nicolay de Iadra 5a, 5c.

clapus vinee 5a, 5c.

comissaria cn. Stane relicte Cergni de Fanfogna 7a, 7b.

comissarius 5a, 7b.

comissarius institutus 5b, 5c.

crida 1b, 1c.

curia 2, 3a.

curia Iadre 5b.

Curia iudicum consulum Iadre 3a, 4a.

denarii (presentasse denarios) 3b, 5c, 7b.

doctor legum. **Cf.** Paulus de Blancardis.

domus de muro, coperta de cupis 3a.

dos 5c.

ducatus auri 8.

ducatus 6.

ecclesia sancte Nastasie A.
 expense 3a, 3b, 5a, 5c, 7a, 7b.
 gastaldio preconum communis Iadre. *Cf.* Egidius.
 habitator Iadre. *Cf.* Blaxius cn. Facini Baroli de Mantua, magister.
 heredes cn. Chose de Saladinis 5a, 5c.
 heredes cn. Iacobi de Cesano 5a, 5c.
 incantus 3b, 4b, 5c, 7b.
 instrumentum doctis 8.
 iudex ad ciuilia 1a.
 iudex ad ciuilia specialiter deputatus. *Cf.* Paulus de Blancardis, legum doctor.
 iudex consul. *Cf.* 1) Damianus Bualdi de Nassis, 2) Michael de Sloradis.
 iudex Curie mobilium 7a.
 ius hereditarius 1a.
 ius successionis 1a.
 libra paruorum 3a, 3b, 4a, 5a, 5c, 7a, 7b.
 locus muratus 4a, 4b.
 mandatum rectorum Iadre A, 1a, 1b, 1c, 2, 3a, 4a, 5a, 5b, 7a, 7b, 8.
 marinarius. *Cf.* 1) Cresolus dictus Nadrichia; 2) Crisanus dictus Scherponus.
 miles regius. *Cf.* Iacobus de Cesano, cn.
 moneta 6.
 muralia 3a.
 notarius Curie consulum. *Cf.* Bartolomeus filium Paganini chančelarii Iadre.
 notarius Curie mobilium. *Cf.* Bartolomeus filium Paganini chančelarii Iadre;
 Heylia, presbiter.
 notarius iuratus et chančelarius Iadre ad Curiam ciuiliu deputatus. *Cf.* Iohannes
 de Polis.
 noticia 5b.
 pagamentum et corporalis possessio 5a, 7a.
 pagamentum et tenuta 4a.
 pascua monasterii Sancte Marie 5a, 5c.
 pastinum 5a, 5c.
 pecia terre 5a, 5c, 7a, 7b.
 pena quarti 5a.

petitio A, 3b, 4b, 5a, 6, 7a.
 pişochara. *Cf.* Mariça Berislai.
 plaçarius et preco. *V.* preco.
 platea Iadre 1a, 1b, 1c.
 possessio et tenuta A.
 possessio et pagamentum 7b.
 possessum 2, 5b.
 preco communis Iadre. *Cf.* 1) Egidius; 2) Ciuitanus; 3) Simon.
 presbiter. *Cf.* 1) Iohannes vocatus Pochucinich, filius Priboy, presbiter Sancte Na-
 stasie, cn.; 2) Heylia, presbiter, notarius.
 procurator A, 6.
 procurator communis Iadre 5b, 5c.
 quaternus et acta communis Iadre 5b.
 questio 8.
 rector Iadre. *Cf.* 1) Gregorius de Çadulinis; 2) Iohannes de Sloradis; 3) Nicolaus
 de Vitticor.
 res mobiles et arnexe 5a, 5c.
 rippa maris 5a, 5c.
 sartor, magister. *Cf.* Blaxius cn. Facini Baroli de Mantua.
 scriba Curie consulum. *Cf.* Bartolomeus Paganini de Bononia chançelarii Iadre. *V.*
etiam notarius.
 sententia 8.
 sententia lata per iudicem ad ciuilia specialiter deputatum A, 2, 5a.
 sententia lata per Curiam iudicum consulum Iadre 3a, 3b, 4a, 6.
 sententia lata per iudices Curie mobilium 7a, 7b.
 soldus paruorum 7a, 7b.
 statuta Iadre 3b, 4b, 5c, 7b.
 tenuta et pagamentum 3a, 5c.
 terminus 1a, 5c, 7b.
 terra 5a, 5c.
 terra monasterii Sancte Marie 5a, 5c.
 terra monasterii Sancti Nicolay de Iadra 5a, 5c.
 terrenum 5a, 5c.

terrenum heredum Iacobi de Cesano 5a, 5c.

testamentum A.

tribunus Curie. *Cf.* 1) Iohannes de Nassis; 2) Marcus cn. Gerardi de Pomo.

via conuicinalis 2.

via publica 3a, 4a, 7a.

villanus heredum cn. Iacobi de Cesano. *Cf.* Petrus.

vinea A, 5a, 5c

Court Records of the Zadar Notary Petrus Perençanus (1361 – 1392) – Part 1

Summary

The archival holdings *Zadarski bilježnici* (*Zadar Notaries*) and *Općina Zadar* (*The Municipality of Zadar*) of the State Archives in Zadar, preserve short records of nine court cases, compiled by the Zadar notary Petrus Perençanus (1361 – 1392) during the first year of his service as a court notary (1366 – 1367) in *Curia maior ciuiliūm*. These records refer to only one of the stages of the court proceedings of an individual case. They originally belonged to various court books kept under the jurisdiction of the courts of the time, which over time lost their original structure due to many damages.

Thus, the six reports on the assignment of a lien on the basis of a judgment, issued by the *Curia maior ciuiliūm*, *Curia consulum* and *Curia mobilium*, were part of the *Liber possessorum* of the Rector's Judicial Court in charge of enforcing the judgments of all courts. The proclamation of *ab intestato* inheritance was in the *Liber successionum*, a court summons regarding the appeal in the *Liber appellatio-num*, which were two books of the process of *Curia maior ciuiliūm*. It is difficult to determine exactly which court process books contain the recorded deadline for delivery of the originated instrument because the initial entries for that case have not been preserved.

Regarding Perençanus' records for a total of nine cases, only two can be partially discerned by following records of other stages of the dispute in corresponding court books. What preceded one assignment of a lien is evident from entries of two books of *Curia maior ciuiliūm* (*petitiones de stabili* and *Liber testificationis*), and what followed the proclamation of the claim for inheritance *ab intestato* in the *Liber testificationis*. However, the sentences in the *Liber sententiarum* that could complete the picture of the two disputes have not been preserved. In addition to the problem

of fragmentary preservation of court records, the problem is the loss of notarial instruments submitted as evidence at the hearings on ground of which litigants based or refuted their claims, which makes it impossible to trace reasons for initiating the dispute. Due to all the above, many questions remain unanswered regarding the beginning and the outcome of the cases for which Perençanus kept records.

Keywords: Petrus Perençanus, *Curia maior ciuiliū*, court records, diplomatic analysis, medieval Latin, Zadar, 14th century